

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA

LXXXVIII. évfolyam

4. szám

Komárom, 2017. április

Ára 35 cent

AZ ÉLET ERŐSEBB MINT A HALÁL

„Ha pedig Krisztusról azt hirdetjük, hogy feltámadt a halottak közül, hogyan mondhatják közületek némelyek, hogy nincs halottak feltámadása?” (1Kor 15,12).

Miért mondják némelyek, hogy nincs feltámadás, hiszen Krisztus feltámadt. És ha nincs feltámadás, akkor Jézus nem is támadt fel? Akkor az igehirdetésünk alaptalan, tartalmatlan és hit nélküli. Ha ez így lenne, akkor az egész keresztyén hitnek nem lenne értelme. Pál négy dolgot említ, amelyek bizonyítékként szolgálnak Jézus feltámadására nézve, amelyek befolyásolják az ember hozzáállását az élet dolgaihoz.

Az első tény, hogy a feltámadás bizonyítja, hogy az igazság erősebb a hazugságnál. Ha ugyanis Jézust véglegesen legyőzték volna az ellenfelei, akkor az a hazugság végleges győzelmét jelentette volna az igazság felett. De így, a feltámadás az igazság megtörhetetlenségének a végleges bizonyítéka lett.

A következő tény, hogy a feltámadás eseménye a bizonyítéka annak, hogy a jó erősebb, mint a gonosz. Egy jelentős történész szerint a történelem meggyőzően tanúsítja, hogy a világ olyan erkölcsi alapokon nyugszik, amelyek biztosítják, hogy hosszú távon a jó mindenképpen győzedelmeskedjék a gonosz felett. Ennek az erkölcsi világrenddel kapcsolatos meggyőződésnek semmi alapja nem lenne, ha a feltámadás nem történt volna meg, sohasem lehetnének meggyőződve arról, hogy a jó valóban erősebb a gonosznál.

Harmadszor: a feltámadás bizonyítja, hogy a szeretet erősebb a gyűlöletnél. Jézus Isten testté lett szeretete volt, miközben azokból, akik keresztre feszítették, a legkeserűbb gyűlölet fröcskölt. A gyűlöletük oly mértékű volt, hogy képesek voltak Jézus szeretetét és jóságát az ördögnek tulajdonítani. De Jézus feltámadása jelenti azt, hogy a gyűlölet semmiképpen sem győzedelmeskedett Isten szeretete felett!

Negyedszer pedig: a feltámadás bizonyítéka annak, hogy az élet erősebb, mint a halál.

Nagy szükség volt erre az apostoli tanításra, mivel Korinthusban ebben a kérdésben nagy ellentétek és különböző meggyőzések voltak. A levél 15. része bizonyítéka annak, hogy a pogány és a görög filozófiai gondolkodás milyen mértékben befolyásolta az emberek gondolkodását. Sőt, veszélyeztette a keresztyén hit alapjait. A 15. rész éppen a keresztyén hit egyik alapvető kérdését tárgyalja. Mi lesz a testünkkel a halál után? Feltámadnak a halottak? Megsemmisül a test? – ilyeneken gondolkodtak némelyek a korinthusiak közül. Mások egyenesen tagadták a feltámadás lehetőségét (15,12b). Az volt a véleményük, hogy a lélek magasabb rendű, a halál pillanatában kiszabadul a test börtönéből és él tovább. A test pedig (a börtön), megsemmisül. Éppen az evangéliumnak, az örömhírnék a hirdetése lép harcba a görög gondolkodás világával. De mivel Krisztus feltámadása teljesen bizonyított igazság és valóság, és valójában ez az alapja nem csak Pál evangéliumának, amelyen alapszik a korinthusiak hite, hanem igazsága az egész apostoli örömhírnék. Ezért látta Pál apostol szükségesnek foglalkozni Korinthusban a feltámadás kérdésével.

Ezért fontos nekünk is, Kedves Testvéreim, a mában, a mostani időszakban kicsit elcsendesedni. Kicsit jobban odafigyelni az evangéliumra. Kicsit jobban odafigyelni egymásra, hogy Krisztus feltámadásának ünnepére készülődve legyen tele a mi szívünk, lelkünk a boldog tudattal, hitbizonyossággal: „Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta,

hogy aki hisz öbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn 3,16).

Végezetül megállapítható, hogy a halottak feltámadása elválaszthatatlanul összefügg Jézus Krisztus személyével. A teljes élet csak Vele egységben érhető el. Csak a Jézus Krisztussal való kapcsolatban mehet át a hívó ember a halálból az életbe. A feltámadás nélkül nem beszélhetünk teljes életről, mert Jézus nélkül teljes élet nem érhető el.

Tanító Péter

„...a halottak közül való feltámadásával Isten hatalmas Fiának bizonyult”

(Róma 1,4a).

Kunszery Gyula Húsvéti fák

*Azon a vasárnap
ujjongtak a pálmák,
mert a megváltásnak
messiási álmát
valósulva látta
Jeruzsálem népe;
jött Jézus ... lepleket
dobtak le elébe,
s lengettek fölötte
büszke pálmaágot,
azon a vasárnap.*

*Akkor, csütörtökön
a szelíd olajfák
karcsú ágait
lankadtan lehajták,
mert a Getsemane-
kertben gyötrellemmel
vért verejtékezett
egy magános ember,
vére szétfolyott a
fekete rögökön,
akkor csütörtökön.*

*Azon a pénteken
szomorú szél susog,
búsan hajladoztak
bánatos cédrusok,
mert fönn a Golgotán
cédrusfából ácsolt
keresztben függött egy
véresre korbácsolt,
meggyötört, megkínzott
kihílt, sápadt tetem,
azon a pénteken.*

*S a másik vasárnap
úgy pirkadat tájba'
kivirult a világ
valamennyi fája,
északi fenyőktől
délszaki pálmákig
mind üdén kizöldel,
lombot hajt, virágzik,
mert halottaiból
Jézus ím feltámadt
ezen a vasárnap!*

Az ÚR színe előtt

Urunk, Istenünk, Szentlélek hatalma által a Te Fiad, Jézus Krisztusban! Ajánlékozz világosságot, kérünk, a mi szemünknek, hogy így megláthassuk a Te világosságodat, a megbocsátásnak fénylőn ragyogó világosságát. Mert az a legnagyobb csapás számunkra, ha fényes nappal nem szemlélhetjük a Te világosságodat. Szabadíts meg azért ettől a csapástól minket és mindazokat a keresztyéneket, akik ezen a napon akár helyesen, akár helytelenül, de húsvétot ünnepelek; s szabadítsd meg az újra meg újra és állandóan veszedelmes úton tévelygő és veszélyek közel sodródó emberi nemzetséget, közelben és távolban egyaránt. Áldásoddal vedd körül mindazt, ami nemcsak a mi egyházunkban, hanem a többiekben is, a Te nevednek, a Te országodnak, és a Te akaratodnak a biznyságtételét szolgálja. De kormányozd, Urunk, angyalaidnak és ítélőszékeknek a hív fáradozásait is az egész világon. Erősítsd a tudás továbbplántálóit, hadd fontolják meg helyesen azt a kiváltképpeni feladatot, amelyet reájuk bízál; ugyanígy adj erőt azoknak a munkásoknak, akik súlyos felelősséggel újságokat írnak a közvélemény formálása végett; vértedz föl az orvosokat és a betegápoló nőket, hogy hívséggel vigyázzanak mindazok szükségére, akiket gondjaikra bízál. Pótolj a Te vigasztalásoddal, tanácsoddal és segítségoddal mindent, amivel mi anynyi megannyi elhagyottnak, szegénynek, betegnek és botorkálónak adósai maradunk. És cselekedd meg, hogy a Te irgalmasságod nyilvánvaló és hatalmasan munkálkodó lehessen mindazok számára, akik a Te házában vannak, és akik hozzájuk tartoznak. Mindezeket kezvedbe helyezzük; sajátmagunkat és mindazt, ami hiányzik akár minékünk, akár a világnak. Mi reménykedünk te benned, Istenünk! Mi bízunk benned. Te még sosem engedted, hogy a tieid kárt szenvedjenek, ha ők téged igazán hívtak segítségül. Hisszük, hogy amit Te elkezdtél, mindazt teljességre is viszed. **Ámen.**

Karl Barth

Es attól függ-e, hogy járok-e közösségbe? Nem. Hogy olvasom-e a Bibliát? Nem.

Az üdvösségem egyes egyedül Jézus Krisztustól függ. De ugyanúgy a hitbeli növekedésem is Tőle függ. Már nem olyan vagyok, mint amikor Isten rám talált. Va-
(Folytatás a 3. oldalon)

GONDOLATOK

Ne utasítsuk el a böjt lehetőségét!

Előfordul, hogy a keresztyéneknek véleményyt kell nyilvánítaniuk vallásuk némi kérdésében. Lehet, hogy valaki épp a böjtről kérdez. Vagy az üdvösség útjáról, a közösségek jelentőségéről, esetleg arról, hogy mit jelent számunkra Jézus Krisztus, vagy... Keresztyének vagyunk és hitünket, hitünk megvalósítását, a körülöttünk zajló történésekre adott reakcióinkat meg kell tudnunk fogalmazni a tőlünk kérdezők számára. Válaszainknak alapját pedig a Szentírásból megismert Jézus Krisztus jelentse, hogy ne legyünk kiskorúak az ismeretben (Ef 4,14).

Kedves Testvérem, miképp gondolkozol a böjtről? Milyen bibliai ismeretekkel rendelkezzel a böjttel kapcsolatban, és milyen személyes tapasztalattal?

A keresztyén egyházak tanításaiban a magyarázatok különbözőségét tapasztalhatjuk a böjttel kapcsolatban. Valakiknél túlságosan is aprólékosan ki van dolgozva,

amire mondhatná valaki, hogy ez törvényeskedés – napokra, formára, szokásokra, mennyiségre, látható gesztusokra lebontani azt. Nem egyszer hasonlítgatunk...

A protestánsok megtanulták, hogy elég az ígét hallgatni és templomba járni. Ez vallásosság – remélem, nem ilyenek va-

gyunk. Az a probléma, hogy kevesen kérdezik meg, hogy mit kezd az ember azzal, amit hallgat.

Mintha mentetgetőznénk, hogy ami nem üdvösség kérdése, azt nem kell cselekednünk. Függ az üdvösségem a böjttől? Nem.

(Befejezés a 2. oldalról)

lami történiék velem. Nincs olyan élethelyzet, amelyben azt mondhatná egy keresztyén: olyan helyzetben vagyok, hogy hitben nem növekedhetek. Egyértelmű, hogy növeksznék. Gondolkozzunk el azon, hogy miképp volt velünk a tavalyi böjt idején, hogy változtunk-e a jó irányába valamilyen azóta? Jobban szeretünk-e most? Kevésbé vagyunk-e fontosak önmagunk számára Krisztusért? Jobban látható-e rajtunk Krisztus?

Isten ezeket a lehetőségeket adta számunkra: Szentírás, imádság, böjt, gyülekezet, bizonyágtétel és még sok minden mást az életben, hogy mindezek által növekedhessünk. De igaz, hogy mindig Ő az, aki cselekszik. A mi megváltásunk Istentől jön, Jézus Krisztus által.

Ez a paradoxon a keresztyéni létben: a keresztyén úgy harcol, mintha minden rajta múlna, de hiszi, hogy semmi nem rajta múlik. Az ismereteivel, hitével, erejével, a böjtölésével harcol, mintha a saját erejéből kellene valamit elérni – törekedjétek, féljétek, fáradozzatok, igyekezzétek – tanácsolja a Szentírás. Hogyha ezekre a tanácsokra pesszimista szemszögből tekint az ember, mondhatja: minek törekedjek bármire is, ha úgys minden Istentől függ, minek erőlködjek.

Ezt az ellentétet egyesítik a filippiekhez írt levél következő versei: „félelemmel és rettegéssel munkáljátok üdvösségeteket, mert Isten az, aki munkálja bennetek mind a szándékot, mind a cselekvést az ő tetszésének megfelelően” (12b–13).

Ez érdekes: amit csináltok, tegyétek teljes erőbedobással, de Isten az, aki munkálja, hogy akarjuk és tegyük azt. Ide tartozik a böjt is, melyet Isten adott népe életébe, hogy éljünk vele, és hogy lelkileg növekedjünk általa.

Néhányan elzárkóznak a böjttől. Vanak, akik ellenérzéssel gondolják, hogy valaki korlátozni akarja őket a böjt által, hogy az élet örömeitől akarja megfosztani őket. Lehet, de mi van akkor, hogyha Isten így akarja az életünket irányítani? Azt hiszem, joga van hozzá. Mások azt mondják, hogy ők szabad hívők, nem hagyják magukat előírásokkal, időkeretekkel megkötözni. Igen, ez igaz, böjtölni bármikor lehet, az életkörülményeinktől és élethelyzetünktől függően. De az egyházi évnék ez a kijelölt időszaka segít nekünk tudatosítani Isten megváltó tetteinek hatalmas voltát.

Sajnos lehetnek olyanok is, akik csalódtak a felszínesen és látványosan böjtölők miatt. Igen, a sekélyesség és az üres forma-

litás manapság nagy veszélyt jelentenek, ami csömört és elfordulást idézhetnek elő egyesekben. De vannak olyanok is, akik számára nem világos, hogy milyen formája van a böjtnek, hogy miképp zajlik és mire szolgál az.

Hogy néz ki és milyen az igazi böjt, kell-e egyáltalán böjtölni? A böjttel már az Ószövetségben is találkozhatunk, és az Újszövetség is gyakran említést tesz róla. A mi Urunk Jézus Krisztus is negyven napig böjtölt a pusztában, mielőtt prédikálni kezdett. Szavai figyelmeztetőleg szólnak hozzánk: „De jönnek majd napok, amikor elvételük tőlük a vőlegény, és akkor böjtölni fognak” (Mt 9,15b). Az Úr tehát várja, hogy tanítványai böjtöljenek.

A böjt nem diétázás. Diétázás közben önmagunkra figyelünk, böjtölés közben pedig Istenre. Gyakran jobban figyelünk az emberi, egészségügyi, esetleg esztétikai szempontokra, mint Isten dologára. Maga a böjt persze nagyban összefügg az ételekkel, de a böjt nem az ételek és a teremtett dolgok elvetését jelenti, hanem a hozzájuk való viszonyunknak a kialakítását. Nem az étel jelenti a rosszat, hanem ami a szívünkben jön az elvárásaink, az önzéseink által, a vágy, hogy olyanokká szeretnénk

el és teljesítette azt. Ez fontos: a böjt által mi sem a saját elképzelésünket visszük véghez, de az Isten tervét fogadjuk el. Így állhat a böjt az életünk megújulásának, megváltozásának, valami újnak a kezdetén.

A böjt célja, hogy Istenhez kerüljünk közelebb, hogy egyre jobban hasonlítsunk rá, hogy elfogadjuk az Ő szempontját, és hogy meglássuk a győzelmét. A reménytelenségből, a csalódottságból, amit magunk miatt élünk meg, a saját nyomorúságunknak a felismeréséből visz minket a böjt bűnbánatra, majd reménységre, az Isten megbocsájtó művének és a megbocsátásnak az örömére.

Keresztyéneként gyakran szoktuk deklarálni, hogy mit nem csinálunk. A böjt nem csupán arról szól, hogy mit nem csinálunk, hogy mit hagyunk ki, mivel hagyunk fel, de arról is szól, hogy mit csinálhatunk, és milyen új dolgot kezdhethetünk el.

Mikor a Szentírásban van szó a böjtről, akkor azt tudhatjuk meg, hogy mit kell csinálnunk (Ézs 58). Mindenekelőtt azonban mindennek szívből kell jönnie. Lehet, hogy valakinek meg kell bocsájtanunk, vagy bocsánatot kell kérnünk valakitől.

lenni mint Isten, rávetül a kapcsolatainkra, az akaratunkra és a cselekedetünkre. Meg vagyunk róla győződve, hogy mi emberek milyen ügyesek vagyunk, tervezünk, alkotunk, döntéseket hozunk.

Amikor korlátozzuk magunkat az étkezésben, akkor kiderül, hogy milyen sok mindentől függünk, milyen gyöngék vagyunk. Kiderül a lelki szegénységünk.

A böjt segít megérteni, hogy elsősorban Isten segítségétől függünk, az Ő kegyelmétől, miközben tanuljuk kimondani: leljen meg a Te akaratod.

Az Úr Jézus vagy Mózes a böjt gyakorlása idején nem a saját életprogramját, hanem Isten tervét, az Atya akaratát fogadta

Megoszthatjuk a kenyérünket az éhezőkkel (Ézs 58,7). Lehet, hogy valaki azt érzi, hogy eljött az idő, hogy a Bibliát kezdje el rendszeresen olvasni. Választhatjuk azt is, hogy korábban kelünk és imádságban könyörgünk valakiért, vagy meglátogathatunk valakit... próbáljunk meg Istenre hallgatni, akihez egyen-egyenként és csoportosan is Ő vezet. Ne utasítsuk el a böjt lehetőségét! Az Úr Jézus azt mondta, hogy némely gyógyulások és szabadulások csak imádság és böjt által érhetőek el. Ez kettős fegyver. Ki az a katona, aki, ha fegyvert kap a kezébe az ellenség legyőzésére, eldobja azt?!

Jaroslav Géci

A három keresztről ír Szikszai Béni az Örök kérdések című sorozat 28. füzetében (kiadta a Bethánia könyvkereskedés, Budapest, 1949). Fordítsuk most tekintetünket a Golgota középső keresztjére, és figyeljük: mit üzen nekünk!

Ez Krisztus keresztje. Ha őszinte szívvel vizsgáljuk, akkor azt mondjuk, hogy a mi keresztünk, mert arra a keresztre feszítették őt, amelyikre minket kellett volna. Azon a kereszten szenvedett, amelyiken nekünk kellett volna szenvednünk bűneink miatt. Éppen ezért szól nekünk ennek a keresztnek az üzenete.

Az első üzenete így hangzik: *Isten komolyan veszi a bűnt.* Mi könnyelműen bánunk a bűnnel. Sorra követjük el mulasztásainkat, könnyelműen eltávolodunk Isten útjáról, és rohanunk tovább az Isten nélküli úton. Nem rendül meg a szívünk attól, hogy Ő komolyan veszi a bűnt. Annyira komolyan, hogy még akkor sem indult kegyelemre, amikor Jézus így kiáltott fel: *„Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem?”* Isten hagyta az ő Fiát leszakadni atyai szívéről, és engedte alászállni a poklok poklába, hogy halálával kiengesztelje az Atyát, és megváltson bennünket, bűnösöket.

A kereszt másik üzenete: *Isten szeret bennünket, bűnös embereket.* Nekünk kellett volna elkárhoznunk, de Fia által alászállott emberi testben, és magára vette bűneinket, vállalta a kezébe, lábába vert szegeket, fején a töviskoronát, végül a kereszthalált a mi bűneinkért. Úgy szeretett Isten, hogy a szíve megszakadt a golgotai kereszten, hogy új utat készítsen számunkra, amelyiken kijöhetünk hiábavaló életünkéből.

Tovább is üzen ez a kereszt: *Ezt tettem érted, te értem mit teszel?* Elénk áll az Úr, és így szól: én elhagytam érted a dicső eget, az angyalok seregét, a mennyei gazdagságot, s a mennyei dicsőség trónját felcseréltem a Golgotával. Leszakasztattam az Atya szívéről, és eljöttem a világba. Ezt tettem érted, te mit teszel érted? Tehetnénk valamit e szeretetért? Egész életünk sem lenne elég zengeni az Ő dicsőségét. De minden erőnkkel munkálkodhatunk az Ő országáért, bűnösöket vezethetünk hozzá, hogy megtérjenek, és az Ő gyermekei legyenek.

Arról is beszél ez a kereszt, hogy *Ő a halálában is a bűnösre gondol.* Szemei ott is, a kereszten is az emberi nyomorúsá-

got látja és így szól: *„Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek.”* Meglátja a golgotai kereszten a mellette szenvedőt, ott is a bűnösre gondol. A kereszt kínjai közepette sem tudott másra gondolni, mint reánk, a bűnös emberekre, mert szeretett.

Csodálatos az ige kijelentése, hogy mindvégig szeretett. Szeret minket életünk legvégső nyomorúságáig. Nem távozhat el tőle egy szív sem a bűn mélységeibe, hogy Jézus még ott is ne szeretné. Feltámadása után is szeret, az Atya jobbján esedezik érettünk.

Még egy üzenete van e középső keresztnek: *Jézus Krisztus keresztje kettéválaszt, megoszt.* A világban Isten gyermekei a világ fiaival együtt vannak, de a kereszt elosztja, elválasztja őket, nincsenek összevegyülve. Vannak, akiknek szívük Krisztusé, és úgy néznek rá, mint Megváltójukra, és vannak, akik a maguk igazságában járnak. Vannak, akik valóban együtt szenvednek az Úr Jézus Krisztussal, mások viszont csak vallásos cselekedeteiket szeretnék igazolni Jézus Krisztus által.

Ahol Jézus Krisztus keresztje áll, ott két táborra szakadnak a szívek: a megtértek és a meg nem tértek táborára. Ezt a megosztást nem lehet kiküszöbölni, kikerülni.

Végül még egy csodálatos üzenete van ennek a keresztnek: *az Úr Jézus Krisztus azonnal teljes életet ad.* Az ördög tanítása szerint mindig tökéletesebbek, teljesebbek, jobbak leszünk, míg aztán kiérdemeljük a mennyei jogot. Isten igéjével ez teljesen ellentétes. Amikor a gonosztevő azt mondta: *„Jézus, emlékezzél meg rólam, amikor eljössz királyságodba,”* Jézus így szólt hozzá: *„...ma velem leszel a paradicsomban.”*

Ezt a gonosztevőt nem keresztelte meg senki, senki nem adott neki úrvacsorát, nem anyakönyvezték be egyetlen egyházhoz sem. Ugyanakkor Jézus pedig azt mondta neki: *„...ma velem leszel a paradicsomban.”* Így válik nyilvánvalóvá, hogy nem a szertartások, nem bizonyos rítusok tesznek bennünket Isten országa teljes jogú tagjává, hanem egyszerűen Jézus Krisztus kijelentett igéje, elfogadott beszéde, a befogadott ige.

Ezen a kereszten győzött a szeretet. Ez a szeretet most is él, hogy meggyőzze szívünk kemény ellenállását, öngazságát, elbizakodott keveltségét, kiragadjon az ítéletből, és Isten tulajdonává, megváltott gyermekévé tegyen bennünket.

Ne taszítsuk el ezt a megmentő szeretetet, amely meg akar minket tartani! Én már elfogadtam, és boldogan vallom: Övé lettem, s Ő az enyém!

Szenczi László

Pálincás Magdolna A Golgota üzenete

*Apró, piros virág nyílik
ott fenn a Golgotán.
Nem tűnt el még nyomtalanul
évszázadok során.*

*Ezek a kis virágocskák
a vér színét mutatják.
Évezredek óta nyílnak
a szenvedést tanítják.*

*Az áldott Jézus Krisztusnak
hullott ott szent vére,
Ez volt csúfos bűneinkért
a megváltás bére.*

*Szúró tövis szégyenkezve
hajlik meg az ágon,
Nem gondolta, korona lesz
egykor a Megváltón.*

*Ha arra jársz, bűnös lélek,
nézd meg jól, e dombot,
Mert ennyi kint, mint ez a domb,
a világ nem hordott.*

*Mert érettem és teértem
állt e durva kereszt.
Üdvöt szerzett Jézus rajta,
ember, tudtat te ezt?*

*Lerakhatod bűneidet
a kereszt tövébe,
Megtisztulhatsz az Úr Jézus
drága szent vérébe.*

*Kegyelmet oszt mindenkinek,
aki kéri Tőle.
Emlékezz a szenvedéstől
véres, sebes főre.*

*Bűnösökért történt mindez,
Isten így akarta.
Áldott, büntelen szent Fiát
érettünk áldozta.*

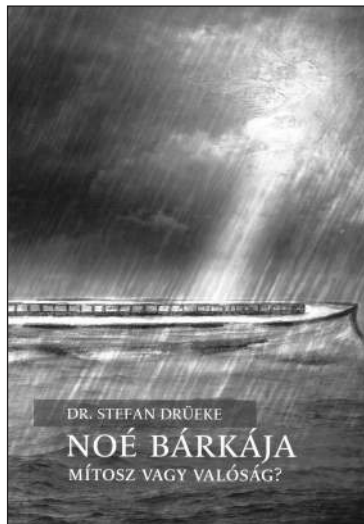
*Ki vállalta a szenvedést,
a gúnyt, a kínhalált.
Hogy örök életünk lehessen
a mennyben odaát.*

Ha abból a reformátori elvből indulunk ki, hogy a teljes Írás Istentől ihletett, akkor komolyan kell vennünk a következő figyelemztetést: „*az isteni szó által az akkori világ özönvízzel elárasztva elpusztult, a mostani egek és a föld pedig ugyanezen szó által megkímélve megmaradtak, hogy tűznek tartassanak fenn az ítéletnek és az istentelen emberek pusztulásának a napjára*” (2Pt 3,6–7). Sokan e vers alapján is felteszik maguknak azt a kérdést, vajon valóban létezett-e egy Noé nevezetű férfi, volt-e az egész világra kiterjedő özönvíz, volt-e átlagon felüli méretű bárka, amely átmentette Noét nyolcadmagával?

Sokan úgy vélekednek, hogy a Noéval kapcsolatos történet csak mítosz ill. legenda és nincs semmilyen praktikus üzenete a mai posztmodern ember számára. Stefan Drüeke új könyvével, amely Noéval és a világméretű, globális özönvízzel foglalkozik, igyekszik olyan átfogó, alapos és tudományos érveket felsorakoztatni, amelyek meggyőzik az olvasót, hogy a Genézisben leírt beszámoló hiteles és elfogadható.

Számtalan ember vallja azt, hogy ha volt is özönvíz, az csak lokális lehetett, de biztos nem globális. Nos, ez a könyv felsorakoztat tizenegy racionális érvet a globális méretű özönvíz mellett. Alapos matematikai számításokat hoz a bárka méreteivel kapcsolatban. Foglalkozik a bárka stabilitásával és külső megjelenésével, valamint matematikai alapossággal felvázolja, hogy miképp férhetett el a bárkában annyi állat.

Az író megismertet bennünket több hipotetikus áradás-modellel, ill. Noé és családjának az özönvíz utáni új életfeltételével. Tudunk róla, hogy az egész világon kb. 300 beszámoló létezik, amely foglalkozik az özönvíz-szerű áradással. Talán a legismertebb az ún. mezopotámiai vagy Gilga-

mes eposz. A könyv szerzője ezzel a kérdéssel is foglalkozik alapos és tárgyyszerű módon.

Ha elhisszük, hogy a Szentírás igazat mond Noéval kapcsolatban, akkor Jézus szavai is igazak, hogy ezen világkorszak végén is úgy lesz, mint Noé napjaiban volt: az emberek csak ettek, ittak, szórakoztak és semmit nem vettek észre, míg el nem jött az özönvíz. Hasonló eseményeket vár-

hatunk a jézusi összehasonlítás alapján a mai napokra is.

Szmrecsányi Csaba
(Evangéliumi Kiadó, Budapest, 2016)

Feladvány

Milyen fából készítette Noé a bárkát?

Kérjük, hogy megfejtésüket legkésőbb **május 15-ig** juttassák el a Kálvinista Szemle szerkesztőségének címére (**930 10 Dolný Štál 386**). A helyes választ beküldők közül hárman ajándék könyvet kapnak.

A februári számban feltett kérdésre azok válaszoltak helyesen, akik azt írták, hogy az Énekeskönyvünk 236. számú dicséretéből származik a mondat: Nyilak az erős kezében.

Azon kedves olvasóink közül, akik helyes megfejtést küldtek be, hárman részesülnek – a Zsinati Elnökség jóvoltából – könyvjutalomban, mégpedig **Bazin Anikó** (Jablonca), **özv. Kulcsár Józsefné** (Lelesz) és **Nagy Erzsébet** (Búcs).

Mindhárman egy Kovács Tibor és Szathmáry Sándor által összeállított *Szivárványnaptár* című könyvet kapnak ajándékba. Nyereményükhöz gratulálunk, postán küldjük el.

A szerkesztőség

FELTETTÜK A KÉRDÉST

Járjon-e egy hívő keresztyén locsolkodni?

Erre a kérdésre csak akkor lehetne egyértelműen nemet válaszolni, ha a keresztyéniség életében jelen lévő, hasonló jellegű többi néprajzi elemre is nemet mondanánk. Ezért inkább törekedjünk annak a megértésére, hogy miért is ne lenne szabad egy hívő keresztyénnek locsolkodnia húsvétkor. A keresztyén magyar kultúrában a pogány húsvéti locsolkodás szokása keresztyéniesített hagyományként honosodott meg, méghozzá – ha nem is bibliai alapon –, de egy egyházi legenda hangoztatásával. A legenda szerint a feltámadott Krisztus üres sírjához igyekvő asszonyokat a sír őrei vízzel öntötték le, hogy így kergessék el őket, hogy ne vehessék észre, hogy Jézus Krisztus eltűnt a sírból. Így a locsolkodás az egyházban a jézusi feltámadás eltitkolhatatlanságának a néprajzi jelévé vált. Úgy gondolom, a néprajzi jegyek a keresztyén nemzetegység fontos kellékei, és ebbe még az is belefér, ha húsvétkor a locsolkodók – az élő Jézusnak örülve – vízzel vagy kölnivel locsolkodva, hirdetni tudják Krisztus tiszta és jóillatú győzelmét; csak ekkor kerülhet egyensúlyba a húsvét üzenete s a locsolkodás cselekménye.

Rákos Loránt, Kövecses és Naprágy református lelképásztora, egyházunk jogügyekért felelős zsinati tanácsosa

Református közösségeink az identitás megőrzése érdekében több népszokás megtartására is buzdítják az embereket. Közösségmegtartó szerepe a locsolkodásnak is van. Ha innen nézem a kérdést, a válaszom: igen. Akkor is, ha az ismerőseink, rokonaink számon tartó, megtisztelő, köszöntő, illetve megajándékozó látogatásaként értelmezzük a locsolkodást. Különösen, ha a régről ránk maradt gyönyörű, Krisztus feltámadását hirdető, Krisztust dicsérő köszöntőverseket mondunk! Ha azonban valaki a locsolkodással, annak bizony pogány eredetű, termékenység-kultusz központú rituáléját gyakorolná, pénzgyűjtő, vagy alkoholizáló körútnak tartaná ezt a szokást, az nyilván szöges ellentétben állna a keresztyén meggyőződésünkkel. Mivel húsvét sátoros (kétnapos) ünnep, a hívő keresztyén számára annak másodnapja elsősorban az istentisztelet napja. Ha locsolkodni megy, azt az istentisztelet előtt, vagy után is megteheti. Ugyanígy azt is helyesnek látnám, ha a megtiszteltetek nem az istentisztelet idején fogadnák a látogatókat az otthonukban.

Görözdí Zsolt, Dunaszerdahely református lelképásztora, teológiai tanár

KIRE HALLGAT A GYEREK? (3.)

A szülő-gyerek kapcsolat természete

A szülő-gyerek kapcsolat hierarchikus. A hatalom is csúnyán hangzik manapság, a függés is, a hierarchia pedig mindennek a teteje! Kimondani is nehezünkre esik, mert az egyenjogúságban hiszünk. **A kötődő ösztön viszont nem a jogokról szól, hanem arról, hogy ki viseli gondját annak, akinek gondoskodásra van szüksége.**

Kétféle ösztönkészet tartozik hozzá, azaz a kötődés kétféle szerepet oszt a kapcsolat tagjaira: egyikük a *gondoskodó vezető* szerepében, másikuk pedig a *függő-elfogadó* szerepben kötődik. Így alakul ki a gondoskodó-elfogadó viszony, más néven a kötődési dominancia.

Ha valakihez függő-elfogadó szerepben kapcsolódok, akkor hajlamos vagyok megbízni benne, segítséget kérni és elfogadni, útbaigazítást várni tőle, és elfogadni, amit mond.

Ha valakihez gondoskodó vezetőként kötődöm, akkor hajlamos vagyok a szükséglet-kielégítő fél szerepét vállalni a kapcsolatban. Megadom a keresett útbaigazítást, a várt segítséget, táplálom és gondozom azt, aki a gondjaimra van bízva. Irányt adok neki és előtte járok, hogy tudjon követni. Ez a természetesen megjelenő felelősségérzet a gondoskodó vezető szerepével jár, és a szülői szerep éppen erről szól.

Minden kötődő kapcsolatban egyszerre csak egyikőnk a gondoskodó, a másikunk pedig az, aki rábízta magát és elfogadja a gondoskodást. Egy barátságban vagy egy jó házasságban felváltva helyezkedünk valamelyik szerepbe. Amikor egyikünk elesik, a másik felsegíti: ma én vagyok a válasz a számodra, holnap te az én számomra.

A gyerek azonban, akinek vezetésre és gondoskodásra van szüksége, még nem érett arra, hogy felváltva helyezkedjen hol a gondoskodó, hol a függő-elfogadó szerepbe ugyanabban a kapcsolatban. A szülő-gyerek kapcsolatban a gyereknek a függő-elfogadó szerepben kellene maradnia ahhoz, hogy a magáévá tegye a szülő példáját, értékrendjét és tanítását. A felnőtt a gondoskodó fél; az ő szerepéhez tartozik az is, hogy biztonságot nyújt a gyerekeknek, és felelősséget vállal érte. Jézus tökéletesen megmutatta, hogy lép fel egy gondos-

kodó vezető. Ilyeneket mondott: „Kövess engem!” (Mt 9,9b). „Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok, és megvagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek” (Mt 11,28). „Bízhatok, én vagyok, ne féljete!” (Mt 14,27b). „Én vagyok az út, az igazság és az élet...” (Jn 14,6a).

A gondoskodó vezető felelősséget vállal azokért, akik tőle függenek. Ez a lépés megnyugtató, bizalmat ébreszt, és a függő-elfogadó szerepet osztja a gyerekre. Ha szülők vagyunk, így kell a gyerekünk előtt mutatkoznunk ahhoz, hogy ránk bízva magát, ránk hallgasson, és minket akarjon követni. **A gyerekünk függő-elfogadó kötődése teszi lehetővé, hogy neveljük.**

Ezen múlik, hogy megfogja-e a kezünket a zebrán, és kíváncsi lesz-e a véleményünkre kamasz korában. Ezen múlik, hogy tudjuk-e táplálni és gondozni az érett (virágzó és gyümölcsöző emberré) fejlődését. Ez volna a nevelés hosszútávú célja. A gyerekek nem fogadnak el bárkitől gondoskodást. Nem fogadják el bárkitől az irányítást. Nem nyújtják fel a kezü-

magától értetődően adta tovább utódainak minden generáció, de az összekötő hidak felégetésével ezt a bölcsességet is elveszítettük. Eldugott kis falvakban még most is látni, milyen büszkén járnak a szülők és a nagyszülők a gyerekek között. A testtartásukból sugárzik: *Nem kell félned, amíg engem látsz. Csak szólj, ha baj van, és én elintézem.* Aki így jelenik meg közöttük, annak szófogadnak a gyerekek. Őseinknek ezen még nem kellett gondolkodniuk: mindenki így csinálta. Ma már nincs kitől ellesnünk, de Teremtőnk nemcsak az ösztöneinkbe írta, hanem a Szentírásan keresztül tudtunkra is adta – ezeken a helyeken kell megtalálnunk.

A gyereket a gondoskodó vezető lépésünk ösztönzi arra, hogy tőlünk várja az útbaigazítást. **Nem az a dolgunk, hogy mindenre tudjuk a választ, hanem hogy mi magunk legyünk számára a válasz!** Pásztorként kell előttük járnunk; olyan pásztorként, akinek ismeri a hangját. „Amikor a maga juhait mind kivezeti, előttük jár, és a juhok követik, mert ismerik a hangját. Idegent pedig nem követnek, hanem elfutnak tőle, mert az idegenek hangját nem ismerik” (Jn 10,4–5). Ha nem gondoskodó vezetőként lépünk fel, akkor nincs az a gyerek, aki ránk fogja bízni magát, aki tőlük akar függeni. **Ez az oka annak, hogy egyre több a parancsolgató, követelődő alfa gyerek, aki kiosztja a felnőtteket:** megmondja a szüleinek és a tanárainak is, hogy mit csináljon. A gyerekeknek nemcsak szeretetteljes kapcsolatban kell lenniük, hanem a rájuk írt szerepben kell kapcsolódnunk a róluk gondoskodó felnőttekhez: a függő-elfogadó szerepben. Akihez így kapcsolódnak, arra hallgatnak: az tudja őket nevelni.

A gyerek kötődése valakit mindenképpen kijelöl a vezető szerepére. Fontos, hogy mi, szülők vállaljuk el, mielőtt más elfoglalja! Ez a nevelés kulcsa. Csak akkor tudjuk ellátni szülői feladatunkat, ha gondoskodó vezetők vagyunk a gyerekeink életében!

Brouwer Pálhegyi Krisztina

(A szerző engedélyével: krisztamami.wordpress.com)

ket bárki felé. Nem követnek bárkit. A kötődés személyválogató. Meg kell teremtenünk a kötődés kontextusát (a gondoskodó-elfogadó viszonyt), és fenn is kell tartanunk, mert a gyerekünk csak addig hallgat ránk, amíg a függő-elfogadó szerepben kötődik hozzánk.

Mire hatalmaz fel a gyerek kötődése?

A gyerek kötődése **a vezető szerepére jelöl**, lehetővé teszi, hogy irányítsuk és gondoskodjunk róla.

A kötődés táncának (behívó tánc) gondoskodó és elfogadó szerepeit régebben

Minden foglalkozásnak, hivatásnak egyaránt vannak előnyei és hátrányai. Vannak sikerekkel övezett eredmények, s vannak fájdalmas kudarcok.

A foglalkozási ártalmak góliátként visznek rémisztő nyomást a mindennapokba, melyekkel több-kevesebb sikerrel tud az ember megküzdeni. Vesztélyháló borítja be a mindennapokat, s észre sem vehető módon tűnik el a kezdeti lelkesedés. Megjelenik a *kiégés* (burnout) *szindróma*, tünetegyüttes, mely jelenség nem más, mint hogy egy korábban jól működő erőforrás legyengül, vagy végső esetben meg is szűnik. Mint mindenben, itt is megemlíthetünk különösen veszélyeztetett foglalkozási csoportokat: orvos, nővér, pszichológus, szociális munkás, tanár, lelkipásztor, de globálisan minden hivatás, foglalkozás, ahol emberekkel foglalkoznak, tehát amikor saját személyiségüket viszik a mindennapokba. Ez egyes szervezetre s egyénre is érvényes.

Megemlítünk olyan veszélyforrásokat, melyek megelőzik, előidéznek a kiégési folyamatot, vagy a teljes kiégést. Ilyen a tartós stressz, mely a segítő foglalkozású egyénnél a túl nagy teljesítmény kényszerből is adódik; túl nagy felelősség a vezető pozícióban lévőknél, gyakori kudarcok, melyek frusztráló hatással bírnak. Ve-

szélyforrás lehet a pályakezdőknél a túlméretezett kezdeti lendület, amikor nem tudják felmérni a határaikat, nem érznek fáradtságot s hatalmába keríti őket az omnipotencia, azaz a *mindenhatóság* érzése, amikor munkájuk önjutalmazó jellegűvé válik és sikerhajhászóvá teszi az embert, mely arra serkenti, hogy még többet adjon (workaholic).

workaholic: kóros munkamániában, kényszeres munkavégzésben szenvedő személy

Nincsenek kapacitási határok, nem tudnak segítséget kérni, sőt segítség hátrítás lép fel. Vesztélyforrások lehetnek a ki nem mondott konfliktusok, melyeket „árnyékba” tolnak, de egy idő után onnan kilógnak, s pszichoszomatikus megbetegedések forrásaivá válnak. A kiégés fázisai lopkodva jelennek meg, szinte észrevétlenül settenkednek a gyakorlati életbe.

Az első fázis az idealizmus fázisa, mikor az egyén beleveti magát a munkába a mindenhatóság érzésével, úgy véli, a lelkesedés hordozója.

a betegekkel, kliensekkel, diákokkal, testvérekkel, kollégákkal stb. Ingerültebbé válik, nehezen viseli a kudarchelyzetet, megjelenhet a nyílt vagy burkolt agresszió, mely kitérőekben, vagy ellenkezőleg, visszahúzódnásban nyilvánul meg.

Az ötödik szakaszban (apátia) az érintett személy hangulata nyomott, lehangolt, érdeklődési köre csökken, kapcsolatai beszűkülnek, ellenségesség és düh jelenik meg a kapcsolataiban.

Mindezek kapcsán jellegzetes tünetcsoportok jelennek meg: a reménytelenség, tehetetlenség érzése, krónikus fáradtság érzése, alvászavarok, fejfájás, magas vérnyomás, magas vércukorszint, hasmenés, étkezési zavarok, gyakori vizelési kényszer, hát- és derékfájás. Fontos megjegyeznünk, hogy mindezt végigkíséri a korábbi hobbik, szabadidős tevékenység feladása, a cinizmus és a közöny, a maró gúnny.

Kivezető utak a kiégésből, avagy a kivédés lehetőségei

Partizánakciók helyett csapatmunka (nem az előre eldöntött tények jóváhagyása), fontossági sorrendek felállítása, a mindenhatóság érzésének felszámolása, lazítás, baráti látogatások, ebédmeg-

hívások s még számtalan lehetőség, mindez kreativitás kérdése.

Mindenképp a legfontosabb az lenne, hogy kerüljön kapcsolatba a Szentháromság Istenével, és mellette emberekkel, legyen szociális háló, hogy csökkentse és mérsékelje a negatív hatásokat. Társas támogatás, mely egészségvédő hatású, szorongáscsökkentő, fájdalomcsökkentő, önértékeléscsökkentő hatásai vannak. Figyeljünk és szeressünk, hogy gyógyuljunk és gyógyítani tudjunk!

Drenkó Zoltán

(A budapesti Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészettudományi Karán belül működő Pszichológiai Intézet Pszichológiai Továbbképző Központjának a szakemberei már évek óta végeznek mentálhigiénés képzést egyházunkban. Lelkipásztoraink közül többen már elvégezték a képzést, így mentálhigiénés segítő szakemberek lettek. Ha szükséges, keresse a környezetében lévő szakképzett lelkipásztorokat!)

Kire veszélyes a kiégés?

A mentális betegség fokozatosan, lépcsőről lépésre teríti le áldozatait. Vesztélyeztetett személy lehet bárki, aki munkája során folyamatos kontaktusban van a körülötte lévő emberekkel. Tehát a magas pozíciót betöltő vezetőktől a pedagógusoktól az orvosokig és rendőrökig mindenkin jelentkezhetnek a tünetek, ha nem képesek összehangolni az életvitelüket a munkájukkal.

Nőkre veszélyesebb?

A burnout szindrómával kapcsolatos felmérések eredménye kimutatta, hogy a nők körében nagyobb a betegség kialakulásának veszélye. Ennek oka, hogy a nők eredetileg a társadalomban betöltött szerepük szerint a segítő és ápoló magatartást igénylő munkában teljesedtek ki. Emellett a nők hajlamosak, hogy konfliktus esetén önmagukban keressek a hibát.

Ezek a tulajdonságok felerősödhetnek a stresszel teli légkör hatására, amely hozzájárul a kiégés szindrómához.

(Forrás: napidoktor.hu)

A második fázis, amikor földközelibben dolgozik, reálisan lát s képes a körülményekhez alkalmazkodni, ám nem szakít időt az önképzésre, baráti kapcsolatok ápolására, aktív-passzív pihenésre, mindig forgalomban van.

A harmadik fázis a stagnálás fázisa, mikor megszűnik az emberben a kezdeményező erő, nem vállal plusz munkákat, megjelenésében hivatalos, megjelenik a rutin s már megjelennek a kifáradás, ki-fulladás jelei.

A negyedik szakasz a frusztráció szakasza, mikor óvatosan bár, de visszahúzódnik már a munkától, a munkahelyi kapcsolatoktól, kevesebb interakciót kezdeményez

500 év Európa történetében Pár mondat Kálvin tanításáról

Talán senki előtt nem ismeretlen a tény, hogy a középkori keresztyén egyház szinte teljes egészében világi hatalomként szerveződött és működött. Alapjai a legkevésbé sem a sarokkő Krisztuson nyugodtak, sokkal inkább a látható külső jegyeken: a pápaság intézményén, a jogrendszeren és a sákramentumokkal való felszínes élésen.

Vitathatatlan, hogy Krisztus földi egyházának mindig kell, legyen külső megjelenése, de annak Isten országával való összemosása tévűt. Így volt ez a középkorban, amikor is a pápa és az egyéb egyházi méltóságok világi fejedelmekként hatalmaskodtak. Sőt, a középkori pápák magukat Krisztus helytartóiként és a legfőbb egyházi és világi karhatalom letéteményeseiként értelmezték. Ez a gyakorlat pedig az egyház elvilágiasodásához vezetett. A kegyelemtan mélyben megbúvó forrásként ott buzgott a felszín alatt, de megélése csak külső, formális cselekedetekben és csak papi személyek által közölhetően volt jelen. Mindaddig, míg Luther Márton munkássága által, Isten kegyelméből felszínre nem tört. Ez alapjaiban rengette meg a középkori egyházat.

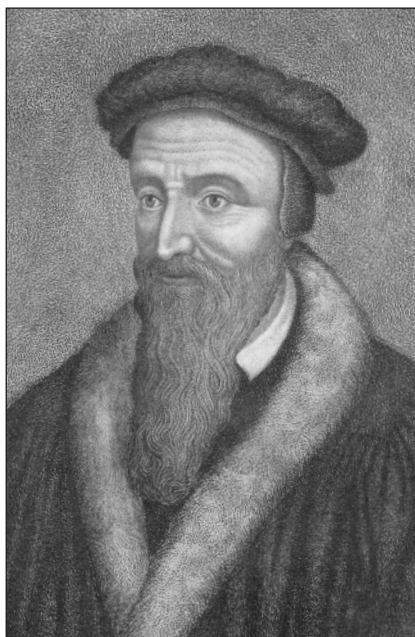
Összhang Kálvin tanaiban

A fent említettek szempontjából tehát elengedhetetlen volt, hogy reformátoraink hangsúlyozzák: az egyház feje nem a római pápa, nem is bármely más világi hatalom, hanem egyedül Krisztus. Azt gondolhatnánk tehát, hogy a *Krisztus az egyház feje* tanítás volt Kálvin János tanrendszerének egyik központi eleme. Ekkor viszont legalább akkorát tévednénk, mint az, aki úgy véli, Kálvin a predestináció legnagyobb úttörője és szószólója. Református egyházunk atyja fő művében az Intitutióban mindkettőt tanítja, de egyiket sem hangsúlyosabban, mint bármely más tételét. Mindössze kétszer beszél ugyanis arról, hogy az egyház feje Krisztus: először a mű harmadik, majd a negyedik könyvében (3.22.1; 4.6.8–10,17).

Az előbbiben az imént említett eleve elrendelésről szóló tan részeként elmondja, hogy egyetlen Augustinus egyházatya tanításával, aki szerint Krisztus „az egyház feje, a kegyelmi kiválasztás leg tisztább tükre, ... mert nem azáltal lett ő

Isten Fia, hogy helyesen élt, hanem ezt a nagy megbecsülést ingyen ajándékkul kapta, hogy aztán másokat is részeivé tegyen ajándékainak.” Kálvin a figyelmünket azonban nem a *Krisztus az egyház feje* tanítás felé irányítja, hanem a testre, Isten kiválasztottaira: hogy lehet, hogy engem, aki önmagamban teljesen méltatlan és alkalmatlan vagyok, Isten Krisztusra való tekintettel magának elválaszt, gyermekévé, örökösévé fogad? A válasz egyszerű: nem az én alkalmasságomra és érdemeimre tekint, hanem ajándék az. Mint a Krisztus főségéhez tartozó test tagja, Krisztusban kiválasztott, megajándékozott gyermek vagyok.

A negyedik könyvben aztán konkrétan a pápaság intézményét vitatva jelenti ki Kálvin, hogy az egyháznak nincs szüksége egyetlen evilági főre, mivel kizárólagos feje annak az érte meghalt, feláradott és mennybe ment Krisztus.

Kálvin János

Felsorolja és ellenérvekkel cáfolja mindazokat a római hivatkozásokat, amelyekkel a korabeli egyház a pápaság intézményét igazolni igyekszik, minthogy a méhek vagy darumadarak is egyetlen vezetőnek engedelmessé válnának, illetve, hogy Jézus Péternek a „*Te vagy a Krisztus...*” hitvallása után kiváltságos helyet biztosított volna a többi apostol fölött.

Kálvin sem a természet rendjében nem látja igazolva, hogy a világ összes méhrajja vagy darucsapata egyetlen-egy köz-

ponti vezető példánynak engedelmeskedne, sem a bibliai utalásból nem tartja bizonyíthatónak Péter személyének primátusát. Rámutat, hogy a „kőszikla”, amelyen felépül a keresztyén egyház, nem Péter apostolsága, hanem maga a hitvallás: az egyház célja és küldetése Jézusban felismerni és megvallani Isten Fiát, a Megváltó Krisztust.

Krisztus püspöksége

Igaz, Kálvin is egyetlen püspökséget tekint egyetlennek, de ez nem a pápa, hanem Krisztus püspöksége, amely az egész egyházat magába foglalja. Mindenki másnak tudatosítania kell, hogy püspöki tisztségét Krisztus fősege alatt teljesíti. Cyprianus egyházatyára hivatkozva (aki azon egyházatyák közé tartozott, akik az egyháztörténelemben legkorábban foglalkoztak egyháztannal) mondja: „...amint egyetlen forrásból több patak is származik, a sok ág pedig bőségesen szétárad mindenfelé, ám az egység megmarad az eredetben. Így van az egyházzal is.” Kiterjed az egész világra, sokfelé visz életet, de egyetlen forrása van: Jézus Krisztus. Nem lehet Rómának elsőbbsége, ha egyedül Krisztusnál van a teljes püspökség, és abból ki-ki csak egy részt – egy folyóágot – kap. Egyetlen püspöknek sem lehet tehát világméretű hatalma vagy felelőssége.

Megkérdeshetnénk azonban, mi hasznunk van mindennek ismeretéből nekünk, ma élő reformátusoknak, akik ritkán gondolkodunk el az eleve elrendelésünkről, s talán még kevésbé foglalkoztat bennünket a római katolikus pápa esetleges vezető szerepe az egyházban.

Sajnos hozzászoktunk, hogy az egyházzal mint intézménnyel gondolkodjunk. Pedig az egyház maga a jelen levő Krisztus. Senki sem lesz új ember, csak az egyházon belül, ami Krisztus teste. Krisztus teste pedig minden más élő testhez hasonlóan, cselekvő testrészek – bibliai szóhasználattal *tagok* – organizmusa. Krisztus mindenkor tanítványai Uruk vigasztaló szája, simogató keze..., mert Krisztus rajtuk, rajtuk kereszttel hatékony történelmileg. Így munkálkodik általunk ebben a világban, és így köt össze mindnyájunkat egymással is az Ő testében.

Pólya Katalin

„Istennél van segítségem és dicsőségem” Beszélgetés Borsányi Márton Péterrel

Az Egyházzenei Osztály által a reformáció 500. évfordulójának évében rendezett egyházzenei kvízzjáték 1. fordulójának nyerteseit Borsányi Márton Péter orgona- és csembalóművész sorsolta ki. Középiskolai tanulmányait orgona és csembaló szakokon végezte. Majd a szegedi egyetem régi zenei tanszékének volt a hallgatója, a lipcsei főiskolán csembalót tanult. Harmadik diplomáját Bázelen generálbasszus és együttes vezetés szakon szerzi. Jelenleg is Bázelen él, a grazi művészeti egyetem tanára. Felkészült, érzékeny művész, aki anyanyelvi szinten „beszéli” a barokk zenét. Valami egészen különlegeset tud: boncolgatja a csodát. Érti az általa játszott művek kortörténetét, az író szándékát, de ami a legfontosabb: a játszott darabban elhangzó örök üzenetet viszi el a hallgatóknak. És amikor ő maga leborul a csoda szerzője, az Alkotó előtt, a hallgatót is erre ösztönzi. Az összes tudását az ÜZENET átadásának szolgálatába állítja. Napj gya-korlásával, önmaga állandó képzésével magát teljes alázattal az üzenet alá szorítja, mert az üzenet a fontos, nem az átadó.

– Ki fedezte fel a zenei tehetségedet?

– Édesanyám szerint az óvónő vette észre, hogy állandóan jártak az ujjaim és azt gondolta, hogy a kezem finom motorikája nagyon fejlett, ezért azt tanácsolta, hogy érdemes lenne ezt kipróbálni hangszeren is. (Az óvónőnek egyébként volt saját tapasztalata, gyermekei közül kettő is zenész lett.) A szüleim megfogadták a tanácsot, beíratk zongorázni. Kilencéves lehettem, amikor édesanyám hallotta a rádióban, hogy megrendezték Budapesten a historikus hangszerek első kiállítását, ahová elvittek a szüleim. Ott láttam életemben először csembalót. Ez egy akkora szerelem lett, ami a mai napig is tart. Azt éreztem, hogy a hangzásvilágába, a miliőbe, a hangszer kecsességébe, tulajdonképpen mindenébe beleszerettem. Egy pár évvel később jött hozzá az orgona is. Ez a két hangszer a 16., a 17. és a 18. században nagyon összekapcsolódott. Ilyen értelemben a zongorától a csembaló egy relatíve nagy lépés, a csembalótól az or-

gona pedig egy magától értetődő lépés volt.

– Mi jelenti az egyházzenesz és az egyházzene kihívásait?

– Ez egy nagyon jogos kérdés, mivel Európában az a tendencia, hogy az egyháznak egyre kisebb a súlya. A hitélet is sorvad. Egy ilyen közegbe visszahelyezni az egyházzenét és azt mondani, hogy az fontos, ez önmagában is egy nagyon nehéz helyzet. Mindenképp igaz, hogy aki énekel, az kétszer imádkozik. A zenének hatalmas ereje van, nagyon meg tud minket mozgatni. Éppen ezért nagyon fontos, hogy az egyházzene méltó pozíciót foglaljon el ma is, de ezt meg kell előznie egy folyamatnak, ami az egyháznak és a hitéletnek biztosítja a méltó helyet. Az igazi kihívás ebben van. Először is meg kell találni a hitéletünk méltó helyét az életünkben, aztán következik, hogy elkezdjük a zenei életünket is ehhez hozzákapcsolni, mégpedig szívesen, minőségesen. Ezután lehet beszélni arról, hogy hangszereket építsünk, hogy az egyházzenesz, az egyházközség és a

Borsányi Márton Péter

hívek ne elégedjen meg olyan orgonával, amelyik már alig működik; hogy az egyházzeneszeink megkapják a megfelelő képzést mind liturgikusan, mind hangszer tekintetében. Egy nagyon hosszú út áll előttünk, amit meg kell tenni. Az egyházzenehez jó hangszerek kellenek, képzett zenészek, és egy olyan közeg, amelyik az egyházzenenek teret ad.

– Könnyebb-e ma megvallani a hitünket, mint Bach korában?

– Igen is, meg nem is. Bach korában a hit egy alapvető igazság volt. Így volt ez egészen a nagy francia forradalomig. Később a modern tudomány nagyon sok

mindent be tudott bizonyítani, ugyanakkor én a tudomány rovására írom, hogy megpróbálta a tudósainkat leválasztani a vallásról, az egyházzel, és megpróbálja a tudományt és a vallást konfliktusként beállítani, mintha az embernek választania kellene. Ez nem helyes irány, és ezért ma talán nehezebb megvallani a hitünket.

– Milyen tanácsot adsz a mai orgonistáknak, kántoroknak, kórusvezetőknek?

– Hogy kössék az ebet a karóhoz. Ami azt jelenti, hogy jó hangszerekre van szükségünk. Próbáljanak meg nem belemenni kompromisszumos megoldásokba. Ha például a gyülekezet azt mondja, hogy nincs pénz az orgona kitisztítására, karbantartására, hogy jó lesz még a következő 10 évre, akkor próbáljunk meg érvelni, hogy miért nincs igazuk. Nagyon sok mindent szervezhet egy egyházközség kántora. Koncertet, kórust, ismeretterjesztő előadást, például arról, hogy hogyan működik az orgona. Az alapvető feladat az, hogy a gyülekezetet és a gyülekezet tagjait műveljük ebben a kérdésben. Ennek a folyamatnak mindenféleképpen a kántortól, illetve az orgonistától kell indulnia.

– Milyen mozgástere van a kántornak egy kicsi és anyagilag is hátrányos gyülekezetben?

– A pénz nagyon sok mindent meghatároz. Itt is rangsorolni kell. Az első és legfontosabb az oktatás és egyházzenei képzés. Hogy itt kinek milyen mozgástere van, abba én sajnos nem látok bele, a fontosságát viszont mindenféleképpen aláhúznám. De sok mindent kezdeményezhetünk tulajdonképpen anyagi támogatás nélkül. Egy kórus szervezése elsősorban elhivatottságba és időbe kerül, nem feltétlenül pénzbe. Az, hogy ha egy kórust megszervezünk, ahová mondjuk 8-10 ember szívesen eljön, szívesen énekel, és ezt az istentiszteleten is megmutatják, akkor azzal az a kis kórus már evangelizál. Az üzenet a fontos. Aki önszántából énekel, az mást is buzdítani fog. Ha szívügyünk lett az egyházzene, akkor hirtelen valahogy a pénz is megjelenik, a lehetőségek is kinyílnak.

– Megtörténik a csoda.

– Pontosan!

–bn–

(A reformata.sk-n olvasható interjú szerkesztett, rövidített változata.)

Kedves Gyerekek!

Olyan szamár vagyok! Nem csak azért, mert tényleg az vagyok és már több mint tíz éve szolgálom az én jó uramat az útjain, de főleg azért, hogy még mindig csodálkozom, amin már nem kellene...

Egy szép fényes napon, amit legszívesebben otthon töltöttem volna, az én uramnak megint kedve támadt elutazni Samáriából. Borral kereskedik, amit a rómaiak meg a zsidók vesznek meg tőle. A rómaiak nagy örömmel vásárolnak, a válát veregetve dicsérik őt, de a zsidók úgy viselkednek, mintha kigyót vennének tőle. Soha nem felejtik el kimutatni a megvetésüket amiatt, hogy az én gazdám samáriai, aki egy kicsit más-képp hisz Istenben, mint ők. De ő egy nagyon kedves gazda, jobbat nem is kívánhatnék magamnak.

Sok mindent láttam már az útjaink során, és sok mindent tanultam is. Gyakran előfordult, hogy észre sem vették, hogy ott vagyok, így nyugodt megfigyelője lehettem az eseményeknek.

Azon a napon nagyon nehezen haladtunk, forróság volt, a málhám is nehéz volt, de az én uramnak jó volt a kedve. Bort szállítottunk a zsidó előljáróknak, ugyanis a legkedveltebb ünnepük közelgett. Azon gondolkodtam, hogy a megvetésüknek és az ellenszenvüknek melyik fajtáját mutatja majd ezúttal az arcuk.

Feszülten léptem át Júdea határát. Én féltem, de a gazdám nyugodt volt, úgyhogy ez a nyugodtság idővel rám is hatott. De amikor lakatlan vidéken haladtunk, fél szemmel mindig oldalra figyeltem, hogy nem törnek-e ránt a zelóták, hogy mindenünket elvegyék. Ti nem tudjátok, hogy kik a zelóták? Örüljétek neki!

A zelóták zsidó emberek, akik jó időkre vágytak. Ez volt az első érdekesség, amire felfigyeltem a zsidók életében. Mindannyian Isten országáról és a Messiás visszajöveteléről álmodtak. De a zelóták voltak a leglelkesebbek és a legelszántabak (legalábbis az én szamár eszem szerint), mert ők fegyverrel a kezükben akartak Istennek besegíteni, hogy eljöhessen az Ő királysága. A zelóták erős és rettenthetetlen férfiak voltak, akik utálták a megszálló rómaiakat, és ahol csak lehetett, szembeálltak velük. Ha elfogyott a pénzük, akár egy zsidónak is kioltották az életét, üres zsebbel ugyanis nem lehet harcolni. Végül mindenki félt tőlük, még az istenfélő zsidók, a farizeusok és a törvénytudók is. Én is féltem, csak az én uram nem félt. Biztatott, hogy a bort mindenki szereti.

Az utóbbi hónapokban a názáreti Jézus okozta a legnagyobb felbolydulást az emberek körében. Fantasztikus hírek jöttek

felőle. Úgy éreztem, hogy akik beszélgettek róla, szinte szárnyaltak. Azok a történetek, amiket mondott, az emberek szívéig hatoltak, még a fű is zölddebbnek tűnt, ahogy hallgattam őket. Hogy elközeledett volna az az idő, amit mindenki várt? Nem tudom. De vártam, hogy valaki beszéljen nekünk róla. Mert mindenütt ezt lehetett hallani: Jézus így, meg Jézus úgy, Jézus meggyógyította a süketnémát, és megetetett ötezer embert, megölelte a gyerekeket, akik futottak hozzá. Jézus hős volt az emberek szemében, és amikor nem voltak a farizeusok és a törvénytudók a közelükben, akkor csendben suttogták egymásnak: Messiás.

Azt látnotok kellene, hogy mindeközben milyen az arcuk – mint nekem, amikor egy hosszú út végén megkapom az enni- és innivalómat. Olyankor a hetedik mennyországban érzem magam.

Közel voltunk már Jerikóhoz, amikor egy pappal és egy lévitával találkoztunk, akik nagyon siethettek valahová, még köszönni sem volt idejük. Nem sokkal azután, hogy találkoztunk, megláttunk egy út mellett fekvő sérült embert. Nekem úgy tűnt, hogy halott, de nem volt az. Az én uram rögtön oda-futott hozzá és megnedvesítette az ajkát vízzel. Láttam, hogy nagyon sajnálja. Minden sebét finoman, óvatosan kimosta a mi csodálatos borunkkal, megszáritotta és olajjal bekente, amit az én meglepetésemre a csomagunkból húzott elő. (Mindig meglep, hogy mi minden van nála.) Levette a málhát a hátamról és a helyére feltette a sérült embert. Nem tudom, mi volt a neve. Feltételezem, hogy egy zsidó volt, akit megverek és kifosztottak.

Nem csodálkoztam, hogy a pap és a lévita nem vette észre (vagy nem akarta észre venni), mert az ő fejükben el volt „rendezve” az, hogy ki méltó a segítségre és ki pedig nem. Egy ujjukat sem mozdították ezért a szerencsétlen emberért – nem lettek a felebarátai. Az én szamár eszem szerint ez a gondolkodás nem egyezik azzal az álommal, amit a Isten országáról képzeltek, de ezekhez az elmélet és cselekedet közti elcsúszásokhoz kicsit már hozzászóltam... Hisz azok a vallásos zsidók, akiknek a bort szállítottuk, szintén szívesen beszéltek Istenről, miközben az én Uramra úgy néztek, mint egy skorpióra: egy jó nagy adag ellenszenvvel.

A közeli fogadóban ágyba került a sebesült, majd a gazdám megkérte a fogadóst, hogy viselje gondját. Megígérte neki, hogy az ápolással járó kiadásokat is megfizeti, amikor visszatér. Engem újból felmálházott és mentünk tovább az utunkon. Arra gondoltam, milyen jó lenne, ha most találkoznánk Jézussal, akiről azt beszélük, hogy szereti, ha valaki jót cselekszik. Elmondhatnám neki (ha tudnék beszélni), hogy az én gazdám milyen jó ember, még ha samáriai is. Remélem, hogy Jézus még engem, egyszerű szamarat is kedvelne.

Lehet, hogy tényleg csak egy dolog a fontos: ott lenni, amikor kell, akár egy egyszerű teherhordóként, aki előbb bort szállít a hátán, majd pedig egy sebesült férfit... Ez is lehet alázattal végzett feladat.

A bort eladtuk, azzal pedig, hogy a vásárlóinknak milyen volt a viselkedésük, nem törődtem, hanem annak örültem, hogy egy olyan értékes ember közelében lehetek, mint amilyen a gazdám, aki mindig, mikor nem is számított rá, előhúz a tarisznyájából valami finomságot, amivel meglep engem.

Janette Knežová

Aki olvasta már a Bibliát, ismeri az „Isten országa” kifejezést. A legtöbben mégis átsiklunk fölötté anélkül, hogy sokat gondolkoznánk rajta. Úgy képzeljük, hogy Isten országa a távoli jövőben fog bekövetkezni. Tudjuk, hogy Isten egyszer mindent helyre fog hozni. De csak a jelenben élünk, és azt hisszük, hogy késésben vagyunk. A jelen pillanat nem a filozofálás ideje! Így aztán egyszerűen elmegyünk Isten országába mellett, pedig annak kellős közepén vagyunk, és elmulasztjuk a számtalan arra adódó lehetőséget, hogy Isten országának polgárához illően éljünk – már ha Krisztus valóban bennünk van. „*Ő szabadított meg minket [múlt idő!] szeretett Fiának országába*” (Kol 1,13). Bizonyos értelemben már most ott vagyunk. Isten országa már eljött, és ott van bennünk, amikor mai ügyeinket intézzük. Meg kell értenünk ezt az igazságot, ha érdemben részesei akarunk lenni Isten munkájának, mint az ő küldöttei. (...)

Jézus szerint Isten országa bizonyos emberekben van. Nem leljük meg tehát sem az építményeinkben, sem szervezetekben, sem a világ evangelizálására kidolgozott átfogó stratégiákban. Akkor fedezhetjük fel, ha figyelmünket azokra az embertársainkra irányítjuk, akik köztünk élnek, és olyanok, mint a földbe vetett mag, amely elhal és új életet hoz. Olyanok, mint a só, ami az egész ételt ízletessé teszi, vagy mint a sötét hegyoldalon álló ház kivilágított ablaka, amely tájékozódási pont a környezetében. Akkor láthatjuk meg Isten országát, ha megfigyeljük, hogyan élnek bizonyos emberek az életüket!

Mai kultúránkban teljesen szokatlan, ha egy átlagos embernél valami fontos dolog után kutatunk. Olyan világban élünk, ahol a „jót” a méret határozza meg, az a jó, ami nagy, és a „nagyobb” jobbat jelent. Egy dolog sikerét – akár üzletről, egyházzal vagy gyülekezetről van szó – a nagyságával mérjük, vagy az általa felhalmozott mennyiséggel, függetlenül attól, hogy pénzről vagy emberekről beszélünk. Mai értékrendünk szerint mindaddig nem fordítunk figyelmet az emberekre, amíg nagy számban össze nem gyűlnek egy helyen. Megszámoljuk őket, hogy megállapításuk, az adott esemény fontos-e vagy sem. Mindeközben nem törődünk azzal, hogy megálljunk, és azokra figyeljünk, akik mellettünk élnek. Így aztán nem vesszük észre Isten országát még akkor sem, ha ott van közvetlenül előttünk! (...)

A Máté 25-ben Jézus elmondott egy példázatot, amely segít megértenünk, mit is keressünk, ha meg akarjuk találni Isten

országát. Ebben a történetben az Emberfia a trónján ül, és a föld minden népe összegyűlik előtte. Ő két csoportra osztja őket – az egyik csoport tagjait arra hívja, hogy vegyék birtokba örökségüket, vagyis foglalják el helyüket, amelyet előre elkészített nekik Isten országában. A másik csoport ítélet alá kerül. Jézus így indokolta a megkülönböztetést: Ezek szolgáltak nekem, amikor éhes és szomjas voltam, lakóhelyre és ruhára volt szükségem, beteg voltam és börtönbe zártak, a többiek viszont nem.

A jelenlévők közül azonban egy sem tudott visszaemlékezni arra, hogy valaha is látta volna ezt a királyt börtönben, vagy bármilyen szükségét szenvedni, és azt sem tudták felidézni, hogy a felsoroltakhoz hasonlókat cselekedtek volna vele. Ezért megkérdezték tőle, mikor tették meg ezeket a dolgokat. Jézus így válaszolt: „*Amikor megtették ezeket akárcsak eggyel is a legkisebb atyámfiai közül, velem tettétek meg*” (Mt 25,40). Isten országát látjuk, valahányszor olyan embereket látunk, akik Isten országának megfelelően cselekszenek – mivel szeretik Istent, szeretik a velük kapcsolatban álló embereket. Miután megtanultuk felismerni Isten országát, mindenhol találkozhatunk vele. Nap mint nap láthatjuk a körülöttünk levő emberek életében.

Egyik barátomnak van egy cége, amelyet át kellett szerveznie, hogy továbbra is működhessen. Az alkalmazottak létszámát a felére kellett csökkentenie, ami nagyon nehezére esett. Mégis megtette, kissé ügyetlenül. Az emberek megsértődtek és dühösek lettek. A barátom viszont ahelyett, hogy a problémát maga mögött hagyva továbblépett volna, felkereste minden egyes volt munkatársát, beismerte, hogy hibázott, valamint kifejezte, mennyire megérti a helyzetüket. Mindezt azért tette, mert a céget krisztusi módon akarja vezetni.

Egy nőnek a válása után egyedül kellett felnevelnie kiskorú gyermekét. Hogy törődni tudjon vele, fel kellett adnia a vállalkozását. Az ehhez hasonló veszteségek jó

táptalajt jelentenek a haragnak és a gyűlöletnek. Ám most, két év elteltével élete örömtől és hálát fejez ki Isten iránt. Hozzá fordult, ahelyett, hogy saját bölcsességére építve próbálta volna összerakni élete szét hullott darabjait.

Egy másik ismerősöm gyógyulófélben van, miután mindkét mellét eltávolították, és hónapokig kapott kemoterápiás kezelést, hetekig pedig sugárkezelést. Félelmeim és fájdalmaim túllépve azzal töltötte ezt a nehéz évet, hogy imádkozott gyermekeiért és másokért. Ahelyett, hogy Istent vádolta volna és elmerült volna az önsajnáltságban, még súlyos betegsége közepette is tudott mások életében szép gyümölcsöt teremni. A rendíthetetlenbe vetett reménye tartja benne a lelket.

Feleségem olyan ember, aki mindig figyel mások szükségleteire. Néha már az előtt tudja, mire van szüksége a másiknak, hogy az illetőben tudatosulna. Megvárja egy barátnője lányának esküvői ruháját, enivalót visz a beteg szomszédnak, egy miszionárius család banki ügyeit intézi stb. Azért szolgál, mert Krisztus is így élt.

Sokaknak kell leépíteniük a cégüket; mindannyian ismerünk nőket, akik váláson mennek keresztül, és egyedülálló anyák maradnak, s naponta százak betegednek

meg rákban. Szükséget szenvedő emberek vesznek körül bennünket. Már annyira hozzá vagyunk szokva ezekhez a dolgokhoz, hogy teljesen elfogadhatónak tartjuk az emberek megszokott reakcióját, a méltatlankodást, a haragot és az önzést. De tudjuk, hogy Isten országa köztünk van, valahányszor olyan embereket látunk, akiket a szívükben

élő Krisztus uralma ösztönöz. Akik ítélkezés helyett könyöröletesek, akik elmondják az igazságot ahelyett, hogy kiforgatnák, akik megbocsátanak ahelyett, hogy bosszút állnának, és akik szolgálgják az embereket ahelyett, hogy kihasználnák őket.

Amikor ilyen dolgokat látunk, akkor tudjuk, hogy épül Isten országa. Egyelőre az emberek szívében találjuk, és csak a jeleit látjuk. Ezek a jelek utalások arra a napra, amikor majd „*minden térd meghajol, és minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Úr*” (Fil 2,10–11). Sokan megsemmisülten fognak meghajolni, mások pedig azért, hogy dicsőítsék az Urat!

(Jim Petersen)

Kedves Testvérek!

A reformáció 500. évfordulójának évében az Egyházzenei Osztály egy játékot indít, amellyel szeretnénk minél több olvasóban felkelteni a kíváncsiságot énekeink iránt. A vetélkedő kérdései a hazai és a külföldi reformáció zenéjét és annak hatását helyezik a középpontba, a reformátorok és szellemi utódaik életének eseményeire, helyszíneire és műveire kérdezzük rá. Havonta hét kérdésre keresünk választ 10 hónapon keresztül.

Célunk, hogy megmutassuk a reformáció ma élő, hitüket énekelve is megvalló utódainak, milyen gazdag kincsünk van, milyen különböző hitvalló élethelyzetekben születtek az énekek, milyen erő van bennük. Vegyük hát kezünkbe az Énekeskönyvet és fedezzük fel (újra) a benne rejlő csodákat! Sok sikert Isten áldásával!

(Minden hónapban három nyertest sorsolunk ki, akik értékes könyvajándékot kapnak. A minden fordulóban helyesen válaszolóok közül kerül ki a fődíj nyertese.)

Bodnár Noémi

A harmadik forduló kérdései

1. Melancton Fülöp (1497–1560), Luther mellett a német reformáció legkiemelkedőbb szellemi vezére. Melyik énekünk szövegét írta?

✱

2. Ki adta ki 1612-ben az ún. oppenheimeri Bibliát, melynek énekfüggelékében ott szerepelt az Apostoli hitvallás, a Mi Atyánk, az agg Simeon éneke és egy keresztelési ének is?

✱

3. Melyik országban élt Nicolai Fülöp, akinek a 296. számú dicséretet köszönhetjük? Életét meghatározta a lutheri és református hitvallás közötti versengés, majd az ellenreformáció okozta szenvedés és küzdelem. Szolgálati helyén, Unnaban 1596-ban pestisjárvány ütött ki, amely során a több száz áldozat között eltemette lelkészársát is. Orvosi minőségében is gondozta híveit. A járvány után jelent meg a könyve, melyben négy ének, többek között a 45. zsoltár alapján írt Szép tündöklő hajnalcsillag is szerepel.

✱

4. A három nagy reformátor közül kitől származik az idézet, amellyel a korabeli római katolikus miséről alkotott véleményt

JÁTÉK! JÁTÉK! JÁTÉK!

fogalmazza meg: „Orgonálás, éneklés, díszruhák, harangszó, tömjénezés, szenteltvízhintés, zarándoklat, böjtölés. Nincs ezekben semmi jó, semmi hasznos, semmi előrevivő.”? Fontos tudni, hogy ő is és Zwingli is kivezette az orgonát a gyülekezet énekléséből azzal az indokkal, hogy csak az emberi hang lett eredetileg Isten dicsőítésére alkotva. Az orgona a református gyülekezetekben csak a 19. század elején kezdett teret hódítani, mivel észrevették, hogy ahol a gyülekezet éneklése orgona által van megtámasztva, ott az éneklés biztosabbá válik.

✱

5. Hogy hívjuk azokat a pap által énekelt szertartási éneket, amelyeknek alapja a középkori latin nyelvű énekköltészet?
a) madrigál b) graduál c) koloníál

✱

6. Melyik az a kedvelt igehirdetés előtti énekünk, amelyik Skarica Máté Erős vár a mi Istenünk fordításából az ének önálló sodott 4. versszaka?

✱

7. Mi a címe a jeles, művelt és buzgó evangélikus főúr, Illyés-házy István (1540–1609) szerencséről szóló énekének? Illyés-házy a magyar protestánsok vallásszabadságáért folytatott fegyveres küzdelmeinek első szakaszában Bocskai István fejedelm oldalán kiemelkedő szerepet játszott. Az éneket a gályarab prédikátor, Kocsi Csörgő Bálint tudósítása szerint a gályarabságra ítélt magyar lelkészek is énekeltek a kapuvári börtönben.

A helyes megfejtéseket az egyhazzeneijatek@reformata.sk címre várjuk **május 12-ig**.

A második forduló kérdéseire azok válaszoltak helyesen, akik a következő válaszokat adták: 1. pestis, 2. 233. dicséret, 3. Theodore de Bèze, 4. 25. zsoltár, 5. 1562, 6. Loys Bourgeois, 7. 369. dicséret.

Huszonkilencen küldtek helyes megfejtést a kérdésekre, akik közül Bódiss Tamás énektanár, karvezető, orgonaművész, egyházzeneész, a szabad művészetek doktora, a Liszt Ferenc Zene-művészeti Egyetem tanára a következőket sorsolta ki: a **Rozsnyói Református Egyházközség Alapiskolájának csapata** (Rozsnyó), **Földes Melinda** (Kamocsa), **Páricsi Ödön** (Nagyida).

A nyerteseknek ezúton is gratulálunk. Nyereményüket, Varga Gyöngyi *Áldáskönyv* című könyvét postán küldjük el.

TÁJÉKOZTATÁS

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Zsinati Tanácsa IX. ülészakának 19. ülésén, melyre Rimaszombatban, 2017. március 25-én került sor, az alábbi közérdekű határozatokat hozta:

A ZSINATI TANÁCS 19. ÜLÉSÉRŐL

– Hozzájárult Pogány Krisztina lelkész megválasztásához a Kamocsa Református Egyházközségbe.

– Úgy határozott, hogy egyházunk a Szlovákiai Egyházak Ökumenikus Taná-

csa elnökének Miloš Klátik evangélikus püspököt, az alelnöki tisztségébe pedig Fazekas László református püspököt javasolja.

Hálaadó istentisztelet Tornalján

Támogatás az egység jegyében

„Ím bėjöttünk nagy örömben, Felséges Isten, A te szentidnek gyülekezetébe, A te templomodba, Felséges Atya Isten” – hangzott a tornaljai templomban március 12-én az Istent dicsérő ének, amikor is nagy örömmel gyűltünk egybe, hogy hálát adjunk gondviselő Istenünknek a templom tetőzetének, valamint a parókiának a felújításáért.

Ősi templomunk a 15. századból való. Több mint 500 éves múltra tekint vissza. Állítólag, amikor Rómer Flóris (1815–1889) kiváló magyar műtörténész, a magyar műemlékvédelem egyik megteremtője Tornalján járt, azt mondta, hogy templomunk Mátyás király idejében épült. (De erről nem rendelkezünk írásos bizonyítékkal).

A templomon nagyobb javítások 1768-ban voltak, amire a mennyezetén található évszámból lehet következtetni. Ebből az évből való a kazettás mennyezet és a két karzat is, valamint a régi torony felső barokkos része a fagalériával. Ezt a tornyot eleink 1893-ban átalakították – ma is ebben a formájában áll. Ebben az időben fedték át a templomtetőt faszindellyel és tartozták kívülről a templomot.

Az 1936–37-es években újabb renoválás vált szükségessé, és valószínűleg ekkor fedték át a templomot.

2008-ban a presbitérium elhatározta a templom tetőzetének felújítását, mivel több helyen voltak beázások, hullottak a cserepek és gombásodásnak indult már a faszervezet. Azonban a gyülekezeti ház és a parókia tetőzetének javítása sürgősebbé vált. Ezt követően gyülekezetünk ismét elkezdett gyűjteni és adományozni a templom tetőzetének javítására, és elmondhatjuk egyik énekünk szavával, hogy „*Tudja Isten kívánságod, Ád is, mert csak ő adhat*”. A Magyar Kormány 2015-ben döntött a külhoni magyar kulturális örökség és műemlékek kutatását és felújítását támogató Rómer Flóris Terv beindításáról. A Terv lebonyolításával a Teleki László Alapítványt bízta meg.

A Gömöri Református Egyházmegegye Egyházmegegyei Tanácsa a felújítandó templomok közé sorolta a tornaljai is, így került a kérésünk a Rómer Flóris Terv bíráló bizottsága elé, akik 2016. január 11-én megtartott ülésükön úgy határoztak, hogy támogatásra javasolják a tornaljai református műemléktemplomot. Gyülekezetünk 10 000 eurós támogatást kapott a javítási munkálatok elvégzésére, amihez jött természetesen a tornaljai és a szórványgyülekezetek tagjainak az adománya is (hiszen a költségeknek a felét a gyülekezet tette hozzá) és a város segítsége. Így újlulhatott meg az elmúlt esztendőben a templomunk tetőzete.

A hálaadó istentiszteleten templomunkban köszönhetjük **Puskás Imrét**, a Miniszterelnökség kulturális örökségvédelemért felelős helyettes államtitkárát, **Diószegi Lászlót**, a Teleki László Alapítvány igazgatóját, Magyarország Minisztériumának kulturális örökségvédelemért felelős helyettes államtitkárát, **Szögedi Anna** polgármestert és egyházunk elnökségét: **Fa-**

zekas László püspököt, **Fekete Vince** főgondnokot, **Porubán Ferenc** főgondnokhelyettesét.

Nagy Ákos Róbert esperes igeolvasása és imádsága után Fazekas László püspök hirdette Istennek ígéjét a *Lk 5,12–26* alapján, amikor Jézus meggyógyítja a bénát, akit a sokaság miatt csak úgy tudnak Jézus elé vinni a barátai, hogy megbontják a tetőt. Az igemagyarázatban elhangzott, hogy bár a tornaljai templomon nem megbontották ugyan a tetőt, hanem megújították azt, de ma is nagyon fontos, hogy Jézushoz vigyük az embereket – akár a tetőzet megbontása árán is, vagy úgy, ahogy a régiek csinálták: ha valaki vasárnap nem jelent meg az istentiszteleten, akkor másnap bekopogtak hozzá, hogy megkérdezzék, miért maradt el az istentiszteletről – hangzott el az igehirdetésben.

Az ünnepi alkalmon a Teleki László Alapítvány igazgatója és a helyettes államtitkár is köszöntötte a gyülekezetet, aki kiemelte beszédében, hogy nem csak egy épület tetőjavításáról van szó, amikor Tornalján renoválás történt, hanem arról, hogy a templomban gyülekezet, magyar gyülekezet dicséri Istent.

Az istentiszteleten szavallatokkal és énekekkel szolgáltak a hittanra járó gyermekek, konfirmandusok és a gyülekezet énekkara.

A gyülekezet lelkipásztora (jelen sorok írója) köszönetet mondott a támogatásért Magyarország Kormányának, valamint a Teleki László Alapítványnak, akiken keresztül, nemcsak anyagi támogatást kapott a gyülekezet, de gondoskodtak a

Az ünnepi alkalom néhány résztvevője.

megfelelő kivitelezőről, felügyelték a munkálatokat, amelyek 2016. szeptember második felében kezdődtek és október második felében fejeződtek be.

Bár „csak” a tetőzet újult meg, a templom külső falai foltosak és valamely részen még a vakolat is hullik, de a gyülekezet öröme nagy: tud örülni a történeteknek és hálát adni a kapott ajándékért: „*mindenért hálát adjatok, mert ez Isten akarata Jézus Krisztus által a ti javatokra*” (*1Thessz 5,16*).

Ezt követően a lelkipásztor és a gyülekezet gondoka megköszönték a támogatást és átnyújtottak egy-egy vázát, amire **Dávid László** gondnok palóc mintát gravírozott.

Az istentisztelet a Himnusz és a Mindig velem, Uram... kezdetű ének eléneklésével ért véget, de az alkalom folytatódott szeretetvendégséggel.

Fazekas Ágnes

Lelkészbeiktatás Sókuszlőcén Helytállás és odaszánás szükséges

Szabóné Híres Erzsébet nyugdíjba vonulásával 2016. június 30-án megüresedett a Sókuszlőcei Református Egyházközség lelkészi állása. A presbitérium úgy döntött, hogy élni kíván lelkészválasztási jogával és pályázatot hirdetett a megüresedett lelkészi állás betöltésére. Választásuk alapján, melyet később az egyházközségi közgyűlés is megerősített, 2016. szeptember 12-én a gyülekezet meghívott lelkészeinek, majd október 25-én meg is kezdhettek a szolgálatot.

Ennek a folyamatnak – mintegy befejezéseként – 2017. március 19-én ünnepi istentisztelet keretében vehettem át **Szénási Szilárd**tól, a komáromi egyházmegye esperesétől a templom kulcsát és a gyülekezet pecsétjét. Az istentisztelet elején gyülekezetünk gondnoka, **Czanik Miklós** köszöntötte meghívott ven-

dégeinket, köztük **Fazekas László** püspököt, és a gyülekezetünk-ből származó **Fekete Vince** főgondnokot, **Szénási Szilárd** esperest, **Gál Sándor** egyházmegyei gondnokot, **Mede Károly** plébánost, **Mandák Igor** polgármestert és **Kis Gábor Ferencet**, Majosháza polgármesterét.

Kopjafa áll Sajószentkirályon Hites és nemzeti érzületben

Immár hagyományosnak mondható, hogy a Gömöri Református Egyházmegye négy – egy egyházközségi körzetet alkotó – gyülekezete, Kövecses, Naprágy, Sajórecske és Sajószentkirály minden évben a Sajószentkirályi Református Egyházközség templomában emlékezik meg az 1848/49-es szabadságharcról.

Ebben az évben azonban ez az alkalom rendhagyó volt, ugyanis március 18-án nemcsak a revolúciós eseményeket idézték fel, hanem – az 500. évforduló kapcsán – a reformációs örökségről is megemlékeztek.

A zsúfolásig megtelt, nemzeti színbe öltöztetett templomban a gömöri egyházmegye lelkészi kara, egyházi és világi tisztségviselők, külhoni és hazai gyülekezeti tagok együtt ünnepeltek hites és nemzeti érzületben. A két irányú gondolatok az isteni ígében összpontosultak az ünnepi istentisztelet keretében, amin **Nagy Ákos Róbert**, a Gömöri Református Egyházmegye esperese szolgált igehirdetéssel.

Az alkalom hangulatát a putnoki Serényi Béla Szakképző iskola diákjainak az előadása emelte, akik a gyülekezet elé idézték a forradalmi eseményeket. A megemlékezés lelki csúcspontja az ég felé szilárdan mutató új kopjafa leleplezése volt, amely hívja az előtte megállókat az Isten és ember előtti rendületlen helytállásra.

Az igehirdetés szolgálatát Fazekas László püspök végezte a Józsué könyvből vett ígérel: „*Megparancsoltam neked, hogy légy erős és bátor. Ne félj, és ne rettegj, mert veled van Istened, az Úr, mindenütt, amerre csak jársz*” (Józs 1,9). Az igehirdetésben megemlékezett a gyülekezet múltjáról, szívünkre helyezte anyanyelvünk és nemzetünk védelmét. Bár a falu ezen részét a múltban Magyarsóknak hívták, mára a település már a felvidéki magyarság peremvidékéhez tartozik: a falu lakóinak már csak a fele vallja magát magyarnak. „Komoly odafigyelés és odaszánás kell a szolgálatok terén” – hangsúlyozta a püspök. Majd szó esett a lelkészi szolgálat nehézségeiről és áldásairól. Biztatva, hogy „akinek az Úr törvénye van a szívében, azt az Úr vezeti, megerősíti, megtartja, előreviszi.”

A templom kulcsának és a gyülekezet pecsétjének átvétele után a szószékfoglaló igehirdetés következett. „*Istenetek, az Úr, aki előttetek jár, harcolni fog értetek...*” – hangzott Istenünk ígérete. A választott néphez hasonlóan a gyülekezettel mi is valami újnak, ismeretlennek a küszöbén állunk, melyen együtt lépünk át. Együtt haladunk tovább az Isten felé vezető úton, Aki nem ígér számunkra harcoktól mentes utat, arról azonban biztosít bennünket, hogy harcol értünk és előttünk jár, vezet bennünket. Hiszem, hogy így volt eddig is, és így lesz ezután is.

A szószékfoglaló beszéd után gyülekezetünk zenés összeállítása, majd szolgatársaim köszöntője következett, akik egy-egy ígérel mondtak áldást, a köszöntések sorát a meghívott vendégeink zárták. Az ajándékok átadása után ünnepi istentiszteletünk áldással zárult, melyet egyházunk püspöke tolmácsolt felénk.

Az Úr Jézus Krisztus legyen és maradjon a mi gyülekezetünk őrző pásztora!

Dobai-Egyeg Kamilla

Az alkalom a helyi Jankovich-kastély udvarában álló I. László-szobornál folytatódott, elhelyezve a nagy király emlékjele előtt is a tisztelet koszorúit. A XC. zsoldár, a nemzeti imádság, a Szózat hangjai után az ünnepség a kastély lovagtermében tartott szeretetvendégséggel zárult.

Rákos Loránt

Konferencia a reformáció jegyében

Előadástól igehirdetésig

TUDÓSÍTÁS

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház, a Selye János Egyetem, a Selye János Egyetem Teológiai Kara és a Calvin J. Teológiai Akadémia közös szervezésében 2017. március 22-én Komáromban, az egyetem konferenciaközpontjának a dísztermében Új reformáció címmel nemzetközi konferencia zajlott.

A reformáció 500. jubileumi évének kiemelt rendezvénye volt ez az esemény, melynek olyan előadók adtak nyomatékot, akik nemzetközileg is elismer tudós emberek.

A megnyitót **Görözdi Zsolt**, az SJE RTK Szenátusának elnöke tartotta, aki köszöntötte az előadókat, az érdeklődőket, lelkészeket és világiakat a komáromi, a pozsonyi, a barsi, a tatai és a pápai egyházmegyékből.

Fazekas László püspök is köszöntötte a megjelenteket, méltatta a konferencia fontosságát és elárulta, hogy a jubileumi év kapcsán egyházunk még egy hasonló konferenciát fog szervezni az ország keleti végén, ami majd két nyelven zajlik, hogy a szlovák egyházmegyéik is bekapcsolódhassanak.

A konferenciát vezető és a délutáni pódiumbeszélgetést moderáló **Somogyi Alfréd**, az SJE RTK tanszékvezető tanára és dékánhelyettese, a Pozsonyi Református Egyházmegye esperese nyitó áhítatában napi ószövetségi igét alapul véve Dávid és Góliát harcát aktualizálta, szólt a mai Góliátokról és biztatott a dávidi helytállásra. Az előadók sorában elsőként **Szabó István**, a Dunamelléki Református Egyházkerület püspöke, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkészi elnöke lépett a pulpitushoz. Azaz, mielőtt odalépett volna, a konferencia résztvevőinek nevében Somogyi Alfréd gratulált neki annak kapcsán, hogy március 15-én állami kitüntetésben részesült, megkapta a Széchenyi-díjat, amit a tudományos élet kiemelkedő képviselőinek ítélnek oda. Ezt követően Szabó István püspök megtartotta *A reformáció teológiája* című előadását. Szólt többek közt a reformáció korának emberéről, vallásosságáról, a reformáció és a reneszánsz párhuzamáról, a *semper reformari debet*, azaz a reformációra mindig szükség van elvről, Rotterdami Erasmus hatásáról, az egyházzól és sok másról.

Az előadók sorában öt **Fekete Károly**, a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke követte, *A reformáció gyakorlati teológiai aspektusai, különös tekintettel a II. Helvét hitvallásra* című előadásával, aki a következő nyolc tézisbe szerkesztette az előadását: mise és az istentisztelet jellege; a nemzeti nyelv; gyülekezeti éneklés; az istentisztelet tisztasága; középkori elhajlások; lényeges és járulékos dolgok; szegénygazdálkodás; bűnbánat, egyházfegyelem. Ebéd után **Gaal Botond**, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem Dogmatika Tanszéke tanszékvezető egyetemi tanárának *A reformáció lényege – újkori paradigmaváltás a keresztyén gondolkodás történetében* című előadásával folytatódott a konferencia. Szó volt a keresztyén gondolkodás történetének nagy modellváltásairól: a damaszkuszi pálfordulásról, a reformációról, a 20. századi újreformátori teológiáról, majd részletesen arról, miként reformálták meg a reformátorok a tanokat, az istentiszteletet, az egyházszerkezetet és a közeletet.

A konferencia utolsó előadását **Buzogány Dezső**, a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet Egyháztörténeti Tanszékének előadótanára tartotta *A II. Helvét hitvallás recepciója az erdélyi református egyházban* címmel. A professzor úr a II. Helvét hitvallás legújabb, 26. fordítója. Előadásában először a reformációról beszélt, összegezve azt, hogy mi nem számít reformációnak. A reformáció nem hitújítás, nem hitoktatás, nem egyházi köntösbe bújtat-

tott osztályharc, nem szkita népi-nemzeti mozgalom, nem a reneszánsz folytatása, hanem igehirdetés. A II. Helvét hitvallás szerzője, Bullinger Henrich eredetileg azért írta meg a hitvallását, hogy az politikai egységet teremtsen. A II. Helvét hitvallás politikai egységet ugyan nem, de hitvallási egységet tudott teremteni – szögezte le Buzogány Dezső. Beszélt Bullingerről, Kálvinnról, az első fordításról, s a fordítóról, Szenci Molnár Alberttről, arról, hogy milyen szerepe volt Bethlennek és Rákóczinak a hitvallás elterjedésében, a pázmányi ellenreformációról, s magáról a hitvallásról.

Minden előadás után a hallgatóság számára lehetőség nyílt kérdéseket feltenni az előadókhöz.

Lévai Attila, az SJE RTK dékánja, a CJTA igazgatója zárta a konferenciát, aki leszögezte, hogy nem új reformációra van szükségünk, hanem hogy jobban ragaszkodjunk a reformáció értékeihez. Majd köszönetet mondott az előadóknak az értékes előadásokért.

A konferenciát követően **Máté László**, a Tatai Református Egyházmegye esperese, **Tóth András**, a Pápai Református Egyházmegye esperese, **Kassai Gyula**, a Barsi Református Egyházmegye esperese és **Szénási Szilárd**, a Komáromi Református Egyházmegye esperese egy pódiumbeszélgetésben a reformátusság jelenéről váltottak eszmét, mely beszélgetést Somogyi Alfréd vezette.

A nap istentisztelettel, a református templomban zárult, ahol Fazekas László püspök szolgált igehirdetéssel a *Róma 1,16–17* alapján.

Ambrus Erika

MEGEMLEKEZÉS

Megemlékezés

Április 17-én húsz éve annak, hogy az Úr Jézus magához szólította Dobos Béla bátkai lelkipásztort. Sokan gondolnak még rá, szívükben hordják kedves szavait. Az egykori gyülekezeti tagok közül van még, akit manapság is „szelíd mosolyával hív az Úr

templomába.” Hiánya a híveknek, de főleg kedves családjának örök szomorúság marad. Nyugodjon békében, a találkozás reményében!

Özv. Dobos Béláné és családjá

Borverseny. Március 3-a és 5-e közt Vámosladányban zajlott a Kárpát-medencei borászok borversenye. A verseny istentisztelettel zárult, ahol egyházunk püspöke, Fazekas László hirdette az igét.

Rádióműsor. Március 11-én Fazekas László püspök részt vett a Pátria rádió Vitassuk meg! című műsorában, amelynek témája a reformáció 500. évfordulójának kapcsán az egyházak, benne a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház által készített ünnepségek, azok hatása, közösségformáló ereje és jelentősége volt.

Templomszentelés. Március 12-én Tornalján hálaadó istentiszteletre került sor a templom tetőzetének megújítása kapcsán.

Ökumenikus tanácskozás. Március 13-án Pozsonyban a Szlovákiai Evangélikus Egyház Püspöki Hivatalában találkoztak a keresztyén egyházak legfelsőbb képviselői és a Szlovákiai Zsidó Hitközségek Szövetségének elnöke. A találkozó témája az egyház új finanszírozási rendszerének kidolgozása volt.

Zsinati Tanács. Március 25-én a Zsinati Tanács rendkívüli ülést tartott a készülő új egyház finanszírozási rendszer kapcsán. Az ülésen vendégként részt vett Anton Ziolkovský a római katolikus egyház püspöki karának titkára, Dušan Vagaský a Szlovákiai Evangélikus Egyház püspöki hi-

vatalának igazgatója, Daniel Dzurovčín a görög katolikus egyház gazdasági szakembere is.

Egyházmegyei közgyűlés. Március 25-én Fekete Vince főgondnok és Fazekas László püspök részt vett az Ondava-hernádi egyházmegye közgyűlésén felsőcsájban, március 26-án pedig a nagymihályi egyházmegye közgyűlésén Bánócon.

SZEÖT. Március 29-én a Szlovákiai Egyházak Ökumenikus Tanácsa Pozsonyban az Evangélikus Püspöki Hivatal tanácstermében tartotta közgyűlését. Beszámoló

Állami elismerés

A március 15-i nemzeti ünnep alkalmából Áder János államfő tizenhat személyt részesített Széchenyi-díjban. A díjazottak közt ott volt: Bogárdi Szabó István, a Dunamelléki Református Egyházkerület püspöke, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkes elnöke, a Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Karának egyetemi tanára, a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány felügyelőbizottságának tagja, aki a reformáció korabeli hitvallási iratok és teológiai értekezések magyar fordításainak megújítása mellett az új kiadások gondozását is magába foglaló, teológiatörténeti jelentőségű tudományos munkája, valamint értékes oktatói és közéleti tevékenysége elismeréseként kapta meg a díjat.

Továbbá Tókéczy László történész, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Történeti Intézete Művelődéstörténeti Tanszékének tanszékvezető egyetemi docense, dunamelléki főgondnok, aki pedig a magyar és az egyetemes történelem, illetve az eszme-, művészet- és művelődéstörténet területén egyaránt kimagasló tudományos és oktatói pályája, különösen Tisza István életművével kapcsolatos hiánypótló kutatásai és publikációi, valamint széles körű történelmi ismeretterjesztő tevékenysége elismeréseként lett díjazott.

A Magyar Érdemrend középkeresztje polgári tagozata kitüntetés adományozott Szabó Dániel lelkipásztor, a tiszáninneri egyházkerület volt főgondnoka, a Magyar Református Presbiteri Szövetség volt elnöke, a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet tiszteletbeli doktora részére a rendszerváltást követően az egyházi intézmények újrarendezése érdekében végzett kiemelkedő munkája, valamint a hazai roma közösségek és a határon túli rászorulóknak köreiben kivételes elhivatottsággal végzett széles körű missziós tevékenysége elismeréseként.

hangzott el az elmúlt két évről, majd sor került az új vezetőség megválasztására az előttünk levő két esztendőre. A közgyűlés egyhangúlag újraválasztotta elnöknek Miloš Klátik evangélikus püspököt alelnöknek pedig Fazekas László református püspököt.

Vakációs Bibliahét. A felvidéki KOEN munkacsoport április 22-én Deregyőn a Református Tanulmányi Központban 10 órától; április 29-én pedig Rozsnyón a református alapiskolában 9.30-tól nyilvános bemutató napot tart. Jelentkezés: Molnár Éva, molnareva@refkoinonia.sk

A Pátria rádió református műsorai:

Április 9-én, virágvasárnap 7.05-kor Marci Mária komáromi segédlelkész Jézus jeruzsálemi bevonulásáról prédikál.

Április 16-án, húsvétvasárnap 10.00 órakor élő istentisztelet közvetítésére kerül sor a rétei református templomból. Igét hirdet Bohony Beáta lelkipásztor.

Április 30-án, 7.05-kor Szaszák József zempléni lelkipásztor az új parancsolatról, a krisztusi szeretetről szól a hallgatókhoz.

Május 14-én, 7.05-kor Pusztai Zoltán kis- és nagytoronyai lelkipásztor az igazi szőlőtől osztja meg gondolatait.

A Világosság másnapi (hétfői) ismétlésének kezdési időpontja: 13.05.

(A műsor a közvetítést követő naptól meghallgatható a Sola rádió honlapján is: <http://refradio.eu/radio/sola/>)

Szerkesztő-műsorvezető: Iski Ibolya

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház hivatalos lapja. A kiadó címe:

Jókai u. 34., 945 01 Komárno.

Cégbejegyzési szám: 00179191

Megjelenik havonta.

Főszerkesztő: Fazekas László

Szerkesztő: Kis Lucia

Titkár és lapterjesztő: Kis Lucia

Előfizethető a református lelkesi

hivatalokban és a szerkesztőség

címén.

Előfizetési díj: egy (kalendáriumi) évre 4,20 euró.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi: 930 10 Dolný Štál (Alistál) 386.

E-mail: ksz@reformata.sk

Telefon: 031/55 90 141 (egyben fax és üzenetregizitő is)

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem küldjük vissza, rövidítjük és szerkesztjük jogát fenntartjuk.

Nyomdai előkészítés: Kis Lukács

Nyomja: Reproffset, Dunaszerdahely

ISSN: 1335-7298

Nyilvántartási szám: EV 3628/09

Pályázat

Az Alistáli Református Egyházközség mint az Alistáli Református Egyházi Alapiskola alapító-fenntartója pályázatot ír ki az iskola igazgatói állásának 2017. augusztus 1-jétől történő betöltésére.

A pályázó iránt támasztott feltételek a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház 1/2000-es számú törvényében foglaltak szerint a következők:

- legyen református vallású, konfirmált és aktív gyülekezeti tag;
- rendelkezzen katechetikai végzettséggel vagy megszerzése legyen folyamatban;
- rendelkezzen az adott intézménytípusra előírt pedagógiai végzettséggel és legalább ötéves szakmai gyakorlattal;
- életvitele erkölcsös, magánélete rendezett legyen;
- legyen alkalmas a vezetésre.

A pályázó írja le az Alistáli Református Egyházi Alapiskola vezetésére vonatkozó elképzeléseit, és 2017. május 28-ig küldje el (zárt borítékban, amelyen föltüntet: Pályázat) önéletrajzát, a konfirmációját és végzettségét igazoló okiratok másolatát és a gyülekezete lelkipásztorának ajánlását a következő címre: **Református Lelkesi Hivatal, Fő utca 92/30., 930 10 Dolný Štál.**